

TERMÍN: 17.08.2023

xx20886xx
Recenzia B
Katarína Staroňová
katarina.staronova@fses.uniba.sk

*Prosím nezasahujte do tejto tabuľky*RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Katarína Staroňová**NÁZOV MATERIÁLU: **Ako nestrieľať naslepo**TYP VÝSTUPU*[1]: **analýza**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Ministerstvo financií SR - Útvar hodnoty za peniaze**AUTORI/KY: **Martin Haluš, Ján Mykhalchik Hradický, Peter Hronček**

SPOLUAUTORI/KY: - ; - ; - ; -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **2****PRIPOMIENKY:**

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	Naprieč textom	Myslím, že by bolo vhodné zdôrazniť čo sa celou reformou sleduje	Chápem to tak, že pod "zvýšením kvality regulácií" ide o "informované rozhodovanie" (s. 20), teda rozhodovanie na základe dát a poznania (t.j. rôzne typy poznania a dôkazov, nielen expertné, ale napr. Aj poznanie generované stakeholdermi).	Pripomienka čiastočne akceptovaná. Všeobecné ciele sa javia dostatočne zdôraznené v poslednom odseku zhrnutia (perex). Rozšírili sme opis ďalších benefitov naprieč analýzou.

2	Naprieč textom	Zmena textácie	Zameranie predkladanej štúdie je na regulácie (na rozdiel napr. od EK, ktorá vyžaduje posudzovanie vplyvov aj od neregulačných materiálov ako sú stratégie, a preto používa termín "impact assessment" skôr než "regulatory impact assessment").	Pripomienka akceptovaná. Zmenili sme wording z RIA na "analýza vplyvov". V rámci reformy navrhujeme aby aj pri rozsiahlych strategických materiáloch so značným vplyvom bolo nutné vypracovať veľké posúdenie vplyvov.
3	Naprieč textom	Štúdia by mohla odkazovať na širšie prepojenie s existujúcimi, resp. reformnými procesmi	Posudzovanie vplyvov je len jednou časťou (napr. Súčasná reforma participačných procesov, ktoré pripravuje Splnomocnenec pre občiansku spoločnosť), ak ide o rôzne spôsoby získavania poznania do tvorby regulácií (keďže medzirezortné pripomienkové konanie je neskoro v celkovom procese). Napr. ako je už v súčasnosti možné využiť procesne "Predbežnú informáciu", či "Správu o účasti verejnosti" (v akej faze, s akým cieľom získavania akého typu poznania)	Pripomienka neakceptovaná. Súhlasíme, že ide o dôležitú tému, ale idú značne nad stanovený scope. Radi sa porozprávame o iných možnostiach ako zlepšiť aj iné štádiá procesu v rámci recenzného workshopu a zvážime ich zapracovanie pri implementačnom návrhu.
4	Naprieč textom	Reformovať LPV	V nadväznosti na vyššie uvedený bod, keďže RIA ráta s úlohou "Legislatívneho plánu vlády, LPV" (resp. Plán práce pri neregulačných verejných politikách), by bolo vhodné reformovať aj spôsob prípravy LPV, t.j. nielen vymenovať ktoré zákony budú pripravené a novelizované, ale stanovenie cieľov (čo sa sleduje danou zmenou) a nutných	Pripomienka neakceptovaná. Súhlasíme, že ide o dôležitú tému, ale ide značne nad stanovený scope.

			aktivít, ktoré vedú k cieľu (regulačné ale i neregulačné). Inšpiráciou môže byť systém v Estónsku.	
5	Naprieč textom	Rozlišovať nástroje zefektívnenia procesu	Je potrebné presnejšie formulovať a diskutovať úlohy dvoch modelov/nástrojov zefektívňovania procesu, ich komplementaritu: a) fázovanie (napr. diskusia o alternatívach), t.j. moje chápanie súčasného PPK-Doložka vybraných vplyvov, resp. s. 21 ráta s LPV (Plán práce vlády) b) technická elaborovanosť doložiek vplyvov (malá vs. veľká ako navrhuje materiál)	Pripomienka akceptovaná. Detailne vysvetlené v prílohách, fázovanie je doplnené v rámci nových schém.
6	s. 20, box 9	Nutnosť cieľov LPV pre rozlíšenie veľkej/malej RIA	(v zmysle vyššie uvedeného komentu) LPV si vyžaduje prípravu cieľov, iba tak je možné odhadnúť "malú", resp. "veľkú" zmenu	Pripomienka neakceptovaná. Nie sme si istí, či už pri LPV bude môcť predkladateľ stanoviť rozumný cieľ.
7	Naprieč textom	Doplniť zmenu informačných systémov	Je dôležité hovoriť aj o súčasných informačných systémoch: Portál Slov-Lex, Portál otvorenej vlády, Portál NRSR, webové stránky poradných orgánov (RIA a Lepšia regulácia pri MHSR), prezidenta, Splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti, Rozhodnutia Ústavného súdu a ich vzájomnom neprepojení (nie je jednotné identifikačné číslo) a následne nízkej užívateľskej prívetivosti pre stakeholderov, ktoré by umožnili sledovať CELY legislatívny process od A (LPV) po Z (podpísanie prezidentom a vyjdenie v oficiálnej	Pripomienka neakceptovaná. Súhlasíme, že ide o dôležité témy, ale idú značne nad stanovený scope.

			tlači), spolu s vývojom dôkazovej stránky, participačných procesov, stanovísk dohľadových orgánov a krokov v schvaľovacom procese	
8	Naprieč textom	Jasnejšia terminológia	“Nosenie materiálov per pazucha” – by určite bolo vhodné vysvetliť o čo konkrétne ide (napríklad v poznámke pod čiarou): myslí sa skrátene legislatívne konanie? Úplné obchádzanie pravidiel? Skrátene pripomienkové konanie? Poslanecké návrhy vládnej koalície?	Pripomienka akceptovaná. Čiastočne zmenený wording na začiatku kapitoly 2.2. Pod "per pazucha" rozumieme iba proces na vláde, keď materiál nie je vopred na rokovaní vlády. Termín teda nespomíname na iných miestach (napr. v kontexte parlamentu).
9	7 až 9	Systém doložiek vplyvov (a jednotlivé analýzy v nich) + Stanoviská komisie: Reflektovať izolovanosť doložiek (a analýz v nich) a stanovísk	Závažným nedostatkom je aj izolovanosť typov vplyvov (analýz), ktoré odzrkadľujú rezorty (a ich zástupcov v Komisii RIA) a nie snahu o vypracovanie komplexnej analýzy, t.j. vplyvy sa neposudzujú vo vzájomnom prepojení ale izolovane. Podobne členovia komisie sa špecializujú podľa svojho rezortu, ktorý reprezentujú a stanoviská „zlepia“ rezortné pohľady skôr než vyhodnotenie návrhu s komplexnými dôsledkami v prepojení. Určite by bolo osožnejšie mať napr. 3 základné typy (podobne ako má EK): fiškálne, enviromentálne a sociálne, ktoré majú prierezový charakter a nie rezortný (napr. Verejné zdravie nie je takme vôbec odzrkadlené).	Pripomienka akceptovaná. Súhlasíme, nový systém menej rezortného posudzovania vplyvov (t.j. časti ako alternatívy a CBA by mali byť v istom zmysle nadrezortné) sa oslabí izolovanosť posudzovania vplyvov. Rozšírenie Komisie PPK (v podobe Rady) o ďalších členov, ktorí nebudú gestormi jednotlivých analýz, ale hodnotiť materiál komplexne (práve z pohľadu CBA a pod.) môže napomôcť menšiemu rezortizmu.

10	7 až 8	Overenie informácií – doložka manželstvo, rodičovstvo a rodina	Domnievam sa (ale nedohľadávam realitu), že bola schválené už okolo roku 2015. Samostatná doložka na manželstvo, atď. je neopodstatnená, je predsa súčasťou “sociálneho prostredia”. Podobne ako asi vplyvy na informatizáciu a vplyvy na služby...	Pripomienka akceptovaná. Overili sme dátum, podľa dostupných informácií je tá informácia správna, rozdielom a dôvodom časového posunu môže byť schválenie uznesenia vlády a aktualizácia jednotnej metodiky.
11	10 graf 3	Doplniť kontext covidu	Myslím, že by bolo vhodné dať ku Grafu 3 poznámku, že obdobie 2020-2021-začiatok 2022 malo xy dní krízového stavu a teda aj krízových riešení (napr. SLK), čo je určite legitímne. Aj ja si myslím, že sa SLK zneužíva (ako ukazuje aj naša štúdia), ale nepriznať krízové obdobie a porovnávať ho s predchádzajúcim nie je primerané. Možno porovnanie materialov neoznačených ako COVID? (aj tých je veľa).	Pripomienka akceptovaná. Vysvetlené v texte.
12	20	Predkladanie materiálu, ktorý nebol v LPV	nezaradenie do LPV znamená veľkú RIA (výborne), keďže obchádzanie LPV podľa mojich dávnejších výpočtov je až okolo 40-50%: Odporúčam však aj vyhodnotiť súčasné data (počet a percento materiálov, ktoré idú na rokovanie vlády a neboli uvedené v LPV) a tento údaj zaradiť do	Pripomienka nebola akceptovaná. Domnievame sa, že z problém obchádzania LPV nie je zásadný, resp. že ho vyrieši navrhovaná reforma (v istom zmysle popri hlavného cieľa), keďže bez LPV budú

			sekcie "problémov", ktoré ovplyvňujú kvalitu legislatívy.	predkladatelia nútení predkladať veľkú analýzu vplyvov.
13	20	Vplyv SLK a SPK	Čo to však znamená pre skrátené legislatívne a skrátené pripomienkové konanie? SLK by mal mať aspoň oznamovaciu povinnosť pre stakeholderov (portály), aby sa zvýšila transparentnosť a dohľad. Akýkoľvek materiál, ktorý ide cez SLK a SPK by okrem nutnosti stanoviska dohľadného orgánu (LegRady) mal mať povinné ex post vyhodnotenie do určitého termínu.	Pripomienka bola akceptovaná. Vplyv na SLK a SPK doplnený, analýza sa bude robiť ex post.
14	20	Návrh na doplnenie – obhajoba RIA	myslím, že účinným nástrojom proti formálnosti vypracovania materiálu je nechať ich predkladateľov si ich obhájiť pred Komisiou (podobne ako je to v ČR), t.j. veľké RIA musia byť fyzicky/ústne obhájené – aj symbolicky dodáva oveľa väčšiu závažnosť.	Pripomienka bola akceptovaná. Návrh zapracovaný do textu

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Pripomienka 3 – domnievam sa, že by materiál mal minimálne poukázať na kompatibilitnosť na prebiehajúcu reformu participačných procesov, t.j. pripomienka nežiada rozšírenie štúdie ale poukázanie na ich vzájomnú prepojenosť. Ak materiál, ktorý sa v súčasnosti nachádza v MPK a dotýka sa spôsobu získavania poznania od verejnosti, čo sleduje aj (R)IA, tak reforma (R)IA procesu by mala brať do úvahy tento materiál a poukazovať na to v čom sa zhoduje, v čom sa odkláňa a hlavne čo to znamená pre navrhovaný nový dohľadový orgán (R)IA Komisie pri LegRade. Domnievam sa, že aj túto časť by mala mať na starosti. Pozri prebiehajúcu reformu tu: **Princípy a pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík** (<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/491>).

Pripomienky 4 a 6 – domnievam sa, že ak sa bude určovať rozsah (technická náročnosť) (R)IA podľa LPV (veľká vs. Malá), tak je legitímne požadovať aj stanovenie cieľa akejkoľvek reformy už v tejto fáze.

Celkovo však schvaľujem spôsob vysporiadania sa s pripomienkami a myslím, že ide o veľmi dôležitý dokument a reformu.

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.